

PROTESTANTSE GEMEENTE ELST

zondag 9 augustus 2026

Filosofie viering: Roeping

Filosoof: Aristotel

Foto: Huishoudelijk hulp thuiszorg

Voorganger: Ds. Jeroen Jeroense

Organist: Jaap Jansma

Muziek: Gerburg Frenzel viool

m.m.v.: Rob van Neck

VOORBEREIDING

Muziek: Intrada *John Ireland (1879 – 1962)*

Interlude in F *Hebert Brewer (1865 – 1928)*

Welkom en mededeling

Stilte

Lied 283: 1,2,3) (*staande gezongen*)

Groet

V: De Eeuwige zal bij u zijn.

A: De Eeuwige zal u bewaren

Bemoediging

V: Onze hulp is in de Naam van de Eeuwige

A: Die hemel en aarde gemaakt heeft

Drempelgebed

V: Eeuwige,
 wij die U nooit hebben gezien
 zie ons hier staan.
 Op de drempel van deze viering
 stellen wij ons open
 voor U en elkaar.

A: Schenk ons Uw Geest van aandacht.

V: Eeuwige,
 wees voor ons als een vruchtbare akker,
 waar wijsheid wordt gezaaid
 en liefde wordt geoogst.

A: Schenk ons Uw Geest van vrede.

V: Wees voor ons een veilige ruimte,
 Waar het goede zacht kan landen.

A: Amen

Lied 283: 4,5 (*allen gaan zitten*)

Kyrië

V: Laat ons de Heer om ontferming aanroepen voor de nood van de wereld en zijn Naam prijzen want Gods liefde heeft geen einde.

V: Zo bidden wij zingend tezamen:...

Gloria

Lied 687: 1,2

HET WOORD

Filosofenbankje

Muziek: Adagio
(deel II uit het concert nr.1 in G op.13)

Friedrich Seitz (1848 – 1918)

Tekst Aristoteles

In 1510 schilderde Raphael de twee grondleggers van de westerse filosofie: Plato en Aristoteles. Zoals u in de liturgie kunt zien wijst Plato, de man links, naar boven, naar de hemel. Dat sloot natuurlijk prachtig aan bij het beginnend Christendom. Had God niet alle mensen geschapen? Waarom dan ook niet een voorloper, een profeet van heidense bodem? Zodoende werden de teksten van Plato druk bestudeerd, gekopieerd en bewaard

Aristoteles daarentegen wijst met een breed gebaar naar de wereld rondom. Zodoende raakte hij in het Christelijk Westen in de vergetelheid. Maar zo was het niet in de Arabische wereld. Wat wij nu van Aristoteles weten, is ons overgeleverd vanuit Bagdad, Sevilla en al die andere centra van de toenmalige

Islamitische beschaving. Pas in de dertiende eeuw sijpelden steeds meer van zijn teksten door in de Westerse wereld en ze veroorzaakten niets meer of minder dan een sensatie. De kerk had inmiddels oog voor de wereld. Haar bouwwerk was Romaans, schemerig en naar binnen gericht, maar overal werd het Gotisch, licht en ruim, met de vensters naar buiten.

Aristoteles bleek daarbij een homo universalis. Zijn teksten gingen over logica, ethiek, biologie, psychologie, fysica, retorica: je kon het zo gek niet bedenken. Als je het in de veertiende eeuw had over “dé filosoof”, dan bedoelde je Aristoteles. Veel van zijn ideeën zijn inmiddels achterhaald, maar op het terrein van de logica, de retorica en de ethiek is zijn filosofie nog hoogst actueel. Hij is en blijft monumentaal, tot op de dag van vandaag.

*

Omdat geluk bestaat uit een activiteit van de ziel overeenkomstig haar deugd, moeten wij de deugd onderzoeken; want wellicht krijgen we op die manier ook een betere kijk op geluk.

Ook de ware staatsman is, naar men aanneemt, meer dan wie ook onderlegd in de deugd. Het is namelijk zijn bedoeling van zijn medeburgers goede mensen te maken en hen aan de wetten te doen gehoorzamen.

De deugd waarop ons onderzoek zich moet richten is uiteraard menselijke voortreffelijkheid. We waren immers op zoek naar het goede voor de mens en het geluk van de mens. En als we het over menselijke voortreffelijkheid hebben bedoelen we niet die van het lichaam maar die van de ziel. Als dat zo is spreekt het vanzelf dat de staatsman enige kennis moet hebben van wat te zeggen is over de ziel.

*

Op elk gebied is men tot een beter oordeel en een grotere perfectie in staat als men zich met plezier aan zijn activiteit wijdt. Zo wordt bijvoorbeeld wie plezier beleeft aan meetkunde daarin bekwaam en beter in staat de verschillende elementen van deze wetenschap te begrijpen, en zo maken ook liefhebbers van muziek, bouwkunde en andere kundigheden vorderingen in hun vak doordat zij er plezier in scheppen. Genoegens versterken dus activiteiten.

*

Een nog duidelijker bewijs kan men zien in het feit dat activiteiten worden gehinderd door het genot dat uit andere activiteiten voortkomt. Liefhebbers van fluitspel zijn bijvoorbeeld niet in staat hun hoofd bij een filosofische discussie te houden als ze iemand fluit horen spelen, omdat ze meer genoeg scheppen in dat fluitspel dan in hun activiteit van dat ogenblik. Het genot dat zij beleven aan fluitspel doet dus hun activiteit met betrekking tot filosofische discussie teniet. Datzelfde doet zich voor in andere gevallen waarin men met twee activiteiten tegelijk bezig is: de aangenaamste activiteit verdringt de andere. Zo komt het dat wij wanneer we heel veel plezier aan iets beleven nauwelijks nog iets anders doen, en omgekeerd dat wanneer het ons maar matig bevalt wij het andere gaan doen; zoals bijvoorbeeld mensen tijdens een voorstelling vooral dan snoepen wanneer er slecht wordt gespeeld.

*

Omdat activiteiten zich onderscheiden door hun goedheid of slechtheid, en sommige wenselijk, andere verwerpelijk zijn, geldt hetzelfde voor genoegens; elke activiteit heeft haar eigen genot. Het genot eigen aan een goede activiteit is dus goed en dat eigen aan een slechte activiteit slecht. Zo wordt immers ook begeerte naar edele dingen geprezen en begeerte naar schandelijke dingen afgekeurd.

Ethica Nicomachea: Deel I, hoofdstuk 13 en Deel X, hoofdstuk 5

Lied 316: 1,2

Rob van Neck: Roeping

Muziek: Adagio religioso op.366 nr.1

Carl Bohm (1844 – 1920)

Matteüs 13: 44-46

⁴⁴Het is met het koninkrijk van de hemel als met een schat die verborgen lag in een akker. Iemand vond hem en verborg hem opnieuw, en in zijn vreugde verkocht hij alles wat hij had en kocht die akker.

⁴⁵Ook is het met het koninkrijk van de hemel als met een koopman die op zoek was naar mooie parels. ⁴⁶Toen hij een uitzonderlijk waardevolle parel vond, verkocht hij alles wat hij had en kocht die parel.

Lied 316: 3,4

Jeroen Jeroense: Roeping

Muziek: Adagietto religioso uit “Albumblätter”

Carl Bohm (1844 – 1920)

Filosofenbankje

GEBEDEN en GAVEN

Inzameling van de gaven, toelichting op de collectedoelen door de diaken

Toelichting doel diaconiecollecte (door de diaken)

Collecte 1 = KIA – Zending-Ghana

Jongeren werken aan hun toekomst

Collecte 2 = Kerk: Activiteiten Collecte

Collecte 3 = Kerk: Gebouwen

U kunt uw giften overmaken op de collecterekening van de kerk: NL 06 RABO 01057 13 554 t.n.v. Diaconie Protestantse Gemeente Elst. Vanwege de verdere verwerking van de giften graag voor aanstaande woensdag. Is uw gift voor collecte 1, dan graag o.v.v. De Zonnebloem + 02 aug'. Is uw gift voor collecte 2, dan graag o.v.v. 'Kerk: Activiteiten + aug'. Is uw gift voor collecte 3, dan graag o.v.v. 'Kerk: Gebouwen + aug'. Ook kunt u gebruik maken van de kistjes in de torenhal.

Voorbeden

v: Zo bidden wij zingend tezamen:

Lied 833

Stil gebed

...

Lied 833

Onze Vader

Onze Vader in de hemel,
laat uw naam geheiligd worden,
laat uw koninkrijk komen,
laat uw wil gedaan worden
op aarde zoals in de hemel.
Geef ons vandaag het brood
dat wij nodig hebben.
Vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij vergeven
wie ons iets schuldig is.
En breng ons niet in beproeving,
maar red ons van het kwaad.
Want aan U behoort het koningschap,
de macht en de majesteit,
in eeuwigheid.
Amen

Slotlied 418: 1,2,4 (*staande gezongen*)

Zegen

V: Mogen wij voor elkaar een zegen zijn,
bij alles wat ons te doen staat,
alles wat we beleven mogen,
alles wat ons overkomt.

Mogen wij voor elkaar een zegen zijn,
in het leven dat we samen delen,
zo kwetsbaar als het is.

Mogen wij vandaag
voor elkaar een zegen zijn,
in ons verschillen en ons gelijken.
Dan zal God ons zegenen in Zijn Naam:
Vader, Zoon en heilige Geest.

A: Amen.

Muziek: Rhosymedre

Ralph Vaughan Williams (1872-1958)

Iedereen is van harte welkom in De Ruimte en de Sint Maartenshof om na te praten, elkaar te ontmoeten onder het genot van een kopje koffie.

